

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revue française.*

Revue d'Infanterie.

Červen 1928, čís. 429.

Plk. Bérenguier: Výcvik záložníků.

Autor konstatuje, že se vzhledem ke zkrácení presenční služby a zavedení velmi rozmanité výzbroje a různorodého materiálu dostává vojínům jen dosti povrchního individuálního výcviku a že je proto nejvyšší nutné, aby vojín v záloze byl při cvičeních v tomto výcviku zdokonalován.

Dříve byl individuální výcvik záložníka vedlejší, hlavní byl výcvik kolektivní. Dnes je tomu naopak.

Každý záložník má být cvičen jen v tom, co bude zastávat za mobilisace. Každý den musí se cvičit v přesné střelbě z pušky. Kulometníci musí rovněž konat ostrou střelbu.

Pokud jde o kolektivní výcvik, mají se záložníky konat cvičení výhradně v svazku praporu. Manévr ve vyšších svazcích má mrtvá údobí, při nichž je záložník nečinný.

Potom podává autor program výcviku vojáků a poddůstojníků a program výcviku záložních důstojníků. V programu prvním obsaženo je i cvičení v užívání masky; všichni musí kromě toho projít plynovou komorou.

Abyste se výcvik dále zlepšil, nutno utvořit výcvikové jednotky, v nichž by záložní mužstvo bylo pod velením aktivních velitelů.

Kapitán Laffargue: Studie postupu pěchoty v dělové palbě.

Autor probírá velmi podrobně a po všech stránkách způsob postupu pěchoty v dělové palbě a navrhuje cvičení, která by bylo třeba vykonat pro postup v různých druzích terénu, při přecházení odkrytých míst, překračování hřebů, procházení dělostřeleckou přehradou atd. (Pokračování.)

Kapitán Bernard: Všeobecný předpis o tělesné výchově. Autor analyzuje nový francouzský předpis o tělesné výchově, podává jeho genesis a promlouvá o metodě tělesné výchovy, jak je zavedena ve Francii a

šířena hlavně tělocvičnou školou v Joinville.

Generál Normand: Několik přechodů Rýna v dějinách. (Pokračování.)

1. Přechod Rýna maršálem Villarsem u Huningue, 13. října 1702 (za války o dědictví španělské). Armáda Villarsova (31 praporů, 30 eskadron, 33 děl) po metodické a pečlivé přípravě překvapila protivníka (prince bavorského) a přešla hladce.

2. Dobytí opevněných linií u Stollhofenu Villarsem 23. května 1707 přechodem Rýna z ostrova Marquisat u Stollhoffenu, ačkoli francouzská armáda byla o polovinu slabší než protivníkova (25.030 Francouzů proti 55.000 nepřítelovým).

Plukovník Alléhaut. Motorisace. V. V této stati, jež je pokračováním stati z předešlých čísel, zabývá se autor organizací pěších divísí částečně motorisovaných, kterou si představuje takto:

Pěší divise, částečně motorisovaná, by se skládala ze dvou hlavních částí: jistý počet taktických seskupení pěchoty, schopných vésti samostatný boj; to by byly prvky decentralisované;

prvky, kterými by velitel divise projevoval svou činnost centralisační; prvky letectva, záloha pěchoty, divisní dělostřelectvo.

Divise by se skládala:

ze štábu divise;

z pozorovací letky (20 letounů, ozbrojených kulomety, event. lehkými děly, aby mohly působiti i proti pozemnímu vojsku);

z převzvedného oddílu (1 eskadrona jezdeckta, 6 obrněných aut, schopných pohybu i mimo cesty, pěši rota na vozidlech pohyblivých i mimo cesty),

z tří půlbrigád pěchoty (převzvedný oddíl, 1 rota ženijní [technická], tři pěší prapory, rota těžkých kulometů, 1 až 2 baterie doprovodných děl, 1 četa doprovodných zbraní pro strmu střílbu; těžké kulometry a doprovodné zbraně byly by na vozidlech, schopných jízdy v terénu, doprovodná děla na motorových lafetách; konečně 1 četa s dýmovými přístroji; vše pod velením plukovníka, jenž by měl k ruce silný štáb). Kdyby operovala v příznivém terénu, mohla by býti pěší půlbrigáda zesílena tanky;

z divisního dělostřelectva (4 oddíly [děla 103 mm houfnic. typu]; 2 oddíly byly by motorisovány a 2 hipomobilní);

ze dvou nebo tří divisních ženijních rot, s moderním materiálem pro udržování a opravování komunikací a pro přechody přes vodní toky. Dopravní

prostředky pro personál a materiál automobilisované;

z jednoho nebo dvou praporů pravicových;

ze zálohy pěchoty (2—3 prapory). Kdyby bylo třeba a kdyby se k tomu terén hodil, mohla by divise pro dopravu této zálohy dostati automobilní dopravní jednotku u armádního sboru nebo armády;

ze služeb, parků a trénů. Zde by se mohlo zavésti hodně motorových vozidel, hlavně u služby zbrojní (vozy pro zásobování masem a část služby zdravotnické jsou motorisovány již dnes).

Autor probírá pak podrobnou organizaci jednotlivých složek takové divise, opíraje se o studie majora Jausseua („Cheval et moteur“ Revue militaire Suisse, říjen 1927).

Kapitán Tourret: Pěchota v cizích státech. II. Pěchota italská.

Mírová italská armáda má 11 arm. sborů (30 pěších divísí a prvky mimo divisní svaz. Pěchota je 47% celkového početního stavu armády. Presenění služba 18 měsíců, nástup nováčků celého ročníku v dubnu. Období silných početních stavů (forza massima“) duben—říjen, 325.000 mužů, období slabých početních stavů (říjen—duben) („forza minima“) kolem 150.000. Početní stav pěchoty se tedy kolísá mezi 160.000 a 75.000. V zimním období pro malé počty se téměř praktický výcvik nekoná.

Pěchota má 87 řadových pluků, seskupených v 29 brigád (italská divise má 3 pluky pěchoty, jež tvoří dohromady brigádu); 3 pluky granátníků (1 brigáda), 9 pluků alpinů (3 brigády), 12 pluků bersaglierů-cyklistů; 1 pluk bojových vozů. V koloniích 5 praporů evropských myslivců, asi 30 praporů domorodých v koloniích. Italská pěchota je čistě národní. Obsahuje značné procento prvků mimo divisní svaz, mnoho cyklistických jednotek z alpinů, málo bojových vozů, žádný kulometný prapor. Veškerá pěchota má soumary (muly) a je tedy zcela vyzbrojena pro horskou válku. Velitelství je velmi centralisováno (ze 201 řadových a granátnických praporů je detašováno jen 23); tři pětiny pluků jsou v nížině Pádu.

Všichni poddůstojníci slouží přes presenění službu, takže není poddůstojníků z nováčků.

Co se týká výzbroje, je zajímavé, že u pluků není žádných prostředků radiových ani pro telegrafii zemí.

Lehký kulomet (6 na rotu) SIA vz. 1918 váží s podstavcem 16 kg 300; rychlost palby 450 v minutě (praktická); zásobníky po 50 nábojích, maximální dostřel 1500 m.

Těžký kulomet Fiat s vodním chlazením, rychlost střelby 300 ran (min., dostřel 2000 m, přímá palba) — zásobníky po 50 nábojích.

Kromě toho se užívá moždíře „Stokes“ (jako ve Francii), 37 mm děla podle rakouského vzoru. Obě zbraně budou nahrazeny postupně 65 mm dělem s dostřelem na 6000 m; každý pluk bude mít četu o 3 dělech.

Červenec, čís. 430.

Podplukovník Grasset: Boje u Brény a Armentières (21.—23. července 1918).

Autor líčí podrobně boj 33. divise (gen. Tanant) v krajině Brény-Armentières. Tato divise se zúčastnila protiútoků armády Manginovy na západní bok „kapsy“, vzniklé německým útokem na Château-Thierry. Boj divise Tanantovy byl v terénu vyličen účastníkem jednoho z kursů záložních důstojníků, kteří právě v zmíněné krajině konali rámcové cvičení. V závěru podává některá poučení z těchto bojů, která lze shrnouti takto:

V pohybné válce nelze počítati s dělostřeleckou podporou ve formě pohyblivé palebné přehrady, neboť nebude nikdy po ruce tolik střeliva, aby přehrada mohla býti dostatečně hustá a tím i účinná. Mimoto se nehodí do každého terénu, zvláště tam ne, kde jsou prudší svahy.

Pěchota je velmi často odkázána na své vlastní prostředky, a aby mohla zdolávati odpory, kryté proti palbě z pušek a kulometů, musí míti doprovodná děla nebo minomety.

V boji pěším bez dělostřelecké podpory rozhoduje o úspěchu iniciativa a manévrovací schopnost nejmenších jednotek. Tyto jednotky musí pronikat všude, kde se jeví nepřátelská palba slabou. Velitelé těchto jednotek (a ve válce to budou hlavně nižší záložní důstojníci) musí býti na svůj úkol dobře připraveni.

Není-li dělostřelecká podpora dostatečná, trvá boj velmi dlouho a nepřítel je zdoláván postupně po malých částech. Nutno dobývati často jednoho kulometu za druhým.

Pěchota musí se vyhýbatí hromadění v nízké položených částech terénu (plyny!).

Major Caille: Přechod řeky pěchotou. Konkrétní námět.

Autor studuje provedení přechodu řeky pěchotou a dobytí východí základny k dalšímu útoku za účelem dobytí t. zv. užšího předmostí. Celkem nepodává nic nového. Zdůrazňuje účinnost podpory prvních převezenných částic pěchoty palbou kulometů s vlastního

břehu. Aby bylo místo přechodu výhodné s hlediska taktiky pěchoty, je důležité, aby terén na břehu nepřátelském netvořil příliš hluboký palebný celek, sahající k řece.

Kapitán Laffargue: Studie postupu pěchoty v palbě dělové. (Dokončení.)

Autor pokračuje v úvahách o tom, jak má pěchota postupovati v dělové palbě nebo vůbec v pásmu, v němž může každou chvíli přijíti do pozorované dělové palby. Své teoretické vývody opírá pak o příklad, vzatý ze skutečnosti (ze světové války v r. 1914), liče postup pěší čety. V autorových závěrech je zdůrazněna nutnost zachování směru. Pravidelný postup široce rozčleněné jednotky je možný jen tehdy, má-li každý postupující prvek vyčtenou přesnou dráhu postupu. Je povinností velitele, aby každé podřízené jednotce určil přesný směr. Jinak se stane, že jednotky, které se dostaly do palby, obrátí se frontou proti směru, z něhož palba přichází. Rovněž markantní terénní linie mohou jednotku svést ze správného směru.

Soudíme, že by se měl kromě určení směrových objektů vždycky ještě určití azimut podle busoly, neboť velitel může určití směr podle objektů jen v jednom terénním celku a musil by pak určovati směr vždy znovu, když by se svou jednotkou přišel do nového terénního celku. Znají-li podřízené jednotky azimut pochodu, mohou si zvoliti směrové objekty samy.

Generál Normand: Několik přechodů Rýna v dějinách. (Pokr.)

Přechod Rýna Francouzi v září 1793 u Niffer v Alsasku, který se pro nedostatek odborného personálu, speciálního materiálu a pro zanedbání překvapení vůbec nezdařil.

Druhý přechod Rýna, o němž autor píše, je přechod Jourdanovy armády u Urdingen 6. září 1795, jenž se podařil, ježto byl podporován silným dělostřelectvem, proveden s překvapením a právě místo přechodu bylo maskováno demonstracemi na široké frontě.

Třetí přechod je přechod Jourdanův u Neuwied 3. července 1796. Provést přechod svěřeno gen. Kléberovi (který později padl v Egyptě). Autor ukazuje na tomto historickém příkladě, jak neúčinná je kordonovitá obrana řeky, které zde Rakusané přes mnohé trpké zkušenosti znovu užíli.

Plk. Alléhaut: Motorisace. (Dokončení.)

V této poslední stati obírá se autor podmínkami, za kterých by bylo možno provéstí motorisací v armádách, zvláště pak činitelů finančními, průmyslovými a hospodářskými.

Hledisko průmyslové. Autor se obírá, jak je přirozené, možnostmi francouzského průmyslu a konstatuje, že pokud jde o motory, lze problém již dnes považovati za rozřešený. Nutno však najít nějaký prostředek, který by mohl nahradit pryžové pneumatiky. Kromě toho je pryž (kaučuk) produktem cizokrajným a bylo by nutno vytvořit velike zásoby pro armádu. Nutno též předvídati výrobu kaučuku syntetického.

Není také dosud definitivně rozřešena otázka, mají-li být vozidla na (housenkových) pásech či na kolech, neboť jde o to, aby byla zároveň schopna jízdy na silnicích na dlouhých tratích. Otázka se komplikuje tím, že za války nebyl by event. dostatek vozidel rekvisičních, schopných jízdy mimo cesty.

Co se týká motorisovaného dělostřelectva z děl, která jsou dosud v užívání, bylo by možno buď děla vléci nebo vézt. Při vleku však by bylo nutno přizpůsobit lafety, poněvadž by děla dosavadní konstrukce nesnesla delší rychlé jízdy. Toto přizpůsobení by však vedlo k přílišným výdajům. Proto se zdá racionálnější systém vedeného dělostřelectva.

Další ožehavou otázkou jest otázka pohonných hmot. Dosud se všeobecně užívá benzinu. Nuže, ve Francii spotřebovalo v r. 1925 720.000 motorových vozidel více než milion tun benzínu (v míru!) a z toho jen 40.000 t je produkce francouzské, ostatek byl dovezen, a to z 90% z Ameriky. Z toho je zřejmo, že ve věci benzínu je Francie úplně závislá na cizině.

Ale motorisaci si nelze mysliti, nejspíš-li zabezpečení pohonné hmoty. Zásobami se problém nerozřeší a nutno hledati něco jiného. Autor zkoumá různé druhy pohonných hmot, jako benzol, alkohol ethylnatý a methylnatý, syntetický petrolej, těžké oleje (použitelné v Dieselových motorech), oleje rostlinné, vodní plyn, ba i elektrickou energii. Dochází k závěru, že nelze spoléhati na jedinou z těchto látek samu o sobě, nýbrž bylo by nutno kombinovati různé pohonné hmoty.

Hledisko finanční. Autor konstatuje, že by motorisace stála mnoho peněz a že dosud nelze říci, zda by byla rentabilní či nikoliv. Angličané studovali otázku velmi důkladně a zjistili, že úspory, získané zmenšením počtu koní v armádě, nedosahují ani třetiny výdajů za auta, kterými by se koně nahradili. Anglický major gšt. Denning naopak jest optimistou a tvrdí, že:

a) nahrazením jistého počtu pěších praporů menším počtem mohutných motorisovaných jednotek a

b) nahrazením zvířecích potahů ve všech jednotkách pravidelného vojska tahem motorovým ušetřilo by se mnoho peněz, neboť vydržování koně stojí ročně 40 liber a vojína 120 liber.

V Rivisti Militare Italiana je gen. Salvatore Gatto úplným optimistou, pokud jde o zařizovací výdaje. Soudí, že by se přeměna mohla státi bez zvláštních výdajů pro stát a že by po přeměně stát ohromně ušetřil. (Ve skutečnosti autor pojednává jen o přeměně hipomobilního dělostřelectva na automobilní).

Naproti tomu Morning Post z 30. prosince 1927 je pesimistické a soudí, že by se motorisace nevyplatila.

Z těchto navzájem protichůdných názorů usuzuje autor, že by poměrně i omezená motorisace vedla k velmi značným výdajům. Nicméně věc je tak důležitá, že by bylo nutno najít potřebné sumy. Kromě toho dosavadní výpočty různých autorů jsou příliš jednostranné, nepočítají s rozvojem motorisace v polním hospodářství a jinde v civilním životě, takže by se pak nemusilo pro armádu všechno zvláště vyráběti a kupovati.

A zde nutno hledat hlavní zdroj motorových vozidel: v typech, kterých se užívá v civilním životě.

Autor pak podává program uskutečnění motorisace:

1. Rozhodnutí se pro motorisaci všech útvarů, které by se daly motorisovati s pomocí rekvisičních vozidel (mírových). Z toho se pak odvodí potřeba válečná a zvolí cesty, jimiž by se příslušné typy vozidel zavedly již v míru v nejbližší míře. Motorisace jednotek by se pak prováděla postupně, jak by rostly prostředky státu, pokud jde o civilní motorová vozidla.

2. Pokud běží o materiál, který by nebylo lze získati rekvisiči, bylo by nutno stanoviti program podle pořadí naléhavosti, který by se prováděl postupně podle toho, jak by rostly finanční možnosti.

Pořadí naléhavosti motorisace by bylo asi toto: nejdříve bojové a tělesové trény u pěchoty, v kulometných rotách, u doprovodných zbraní a vozy spojovací.

Pak doprovodná děla, obrněné vozy velitelské, rádivé, bojové vozy, traktory pro hrubé dělostřelectvo, některé prvky lehkých hipomobilních divisi.

Dotace pěchoty doprovodnými děly zároveň s motorisací orgánů, které by se postavily z rekvisovaných vozidel, tvořila by první fázi přeměny dosavadní pěší divise na „řadovou“ divisi, o níž se autor již zmínil v předcházející stati.

Na druhém místě by bylo: vybavení divisiho přezvědného oddílu přezvěd-nými obrněnými auty a veznou pěší roty; vytvoření jednotek těžkých kulometů a čet dýmotvorných strojů. Současně by se motorisovalo divisi dělostřelectvo a dokončila by se přeměna lehké hipomobilní divise.

Pak by se připravovala seriová výroba materiálu, potřebného k postavení určitého počtu lehkých divisí a divisí úderných.

V závěru soudí autor, že program motorisace, jak jej načrtl, není nějak upřílišněný. Že sice nelze vůbec pomysleti na úplnou motorisaci celých armád, že však je nutno již nyní zabývatí se motorisací částečnou. Armáda, která by zůstala po té stránce, by byla v budoucnu určitě nesmírně handicapována.

Srpen 1928. Č. 431.

Plk. Meilham: Cvičení na mapě konaná historickou metodou.

Autor, máje snahu co nejvíce oživit cvičení na mapě a ukázati, jak se skutečnost často liší od teorie, zavedl cvičení na mapě na základě bojů za světové války, které byly skutečně svedeny. Zvolil si útok 152 p. pluku (jehož byl za války velitelem) při francouzské protiofenzivě 18. července 1918 a dával vypracovati účastníkům cvičení rozkazy a hlášení, které by zaslali v té nebo oné situaci, a pak přečetl rozkazy, které byly skutečně vydány, i hlášení, jež byla skutečně zaslána.

Z aplikačního cvičení jasně vyplývá, co je to vedení boje a jak je obtížné, kolik vyžaduje od velitele předvídavosti a činnosti, rozhledu i chladnokrevnosti. Práci autoru lze jen doporučiti k podrobnému studiu.

Pplk. G. Bernard: Essaye o duchu pěchoty.

Autor v první části analyzuje psychologii pěšáka a obírá se třemi typy: hrdiny, zbabělci a statečnými. Největší pozornost věnuje statečným, kteří tvoří velkou většinu, všimaje si vývoje statečnosti jednotlivce za dlouhé války světové. V druhé části analyzuje ducha pěšákovy; za nejnebezpečnější duševní „nemoc“ bojovníkovu považuje pud sebezachování; proto si ho všimá velmi podrobně a dospívá k závěru, že řešení problému morální síly záleží v tom, aby pud zachování racy (inspirovaný vlastenectvím) nabyt převahy nad pudem sebezachování jednotlivce. Každý bojovník se vynasnaží dosíci tohoto výsledku sebeovládáním.

Potom se obírá autor pojmem důvěra podřízených k nadřízeným a pojmem sebeovládání; zkoumá

vliv materiálu na ducha vojsk, studuje význam velitele, a to velitele vyšších i malých jednotek; konečně zkoumá i význam výchovy a dědičnosti, pokud mají význam pro ducha vojínova v boji.

Mjr. Laroze: Pěchotní „portemessage“.

Slovem „portemessage“ označují Francouzi těleso buď tvaru puškového granátu nebo granátu do děla 37 mm nebo konečně signální rakety, vystřelované buď jako granát nebo jako raketa a obsahující dutinu, do které lze vložiti psanou zprávu.

Je to prostředek spojení, jehož potřeba se ukázala za světové války. Francouzský předpis o spojení vyslovuje se o jeho užití tak, že se ho „má užívatí současně s běžící k vrhání zpráv přes prostory, jež nelze pro přílišné nebezpečí projíti; jinak je to prostředek málo výkonný a nedá se ho užíti samostatně“.

Autor nesouhlasí s názorem předpisu a soudí naopak, že stojí za to, aby se tento prostředek zdokonalil. Užívala by ho hlavně pěchota k vrhání zpráv dozadu z nejpřednější linie. Soudí, že by stačila donosnost 800 m a váha tělesa 100 g.

V svém článku studuje pak rozměry, váhu, ráži tělesa, donosnost, přesnost vrhu. K článku jsou připojeny obrázky německých a francouzských portemessage, užívaných za světové války v době, než bylo uzavřeno příměří.

Bylo by jistě účelné studovati i u nás tento prostředek spojení.

Nadporučík J. A. Blanc: Manévr a značkaři.

Autor si stěžuje, že při manévru a při větších cvičeních nejsou náležitě cvičeni specialisté (pozorovatelé, telefonisté, jednotky doprovodných zbraní, kulometů proti letadlům atd.), neboť cvičení se vyvíjí příliš rychle, aby tito specialisté mohli konati svou práci za podmínek, přibližujících se podmínkám válečným.

Na druhé straně je nutno značkařům svěditi jen takovou úlohu, na kterou stačí jejich početní stav. Nelze dáti kulometu u značkařů palebný úkol v úhlu 180°. Proto má mít značkař rovněž svůj námet. Poněvadž pak obvyčejně u značkařů je k dispozici během cvičení více času, zařadili by se specialisté k značkařům, aby tam mohli konati svou práci a výcvik důkladně.

Dáme-li značkařům rovněž námet, máme pak kontrolu provedení cvičení druhou stranou (na př. kontrolu správného provedení přibližování, útoku atd.).

P—k.

b) Revues belgické.

Bulletin belge.

Ročník IX. (1928), sv. II., čís. 2., srpen—září 1928.

Les opérations de l'armée belge de novembre 1914 jusqu'à la chute de Dixmude.

4. listopad: Belgičanům se podařilo 2. p. divisi zmocnit se Lombartzijde, zatím co ostatním divisím pokročilé zavodnění zabránilo ve větším postupu. Také 32. arm. sbor franc. nezaznamenal toho dne větších úspěchů mimo překročení Isery 42. p. div. u zámku Woumen.

5. listopad: 81. franc. ter. div. poslána po vyložení zčásti k zesílení útoku 2. p. div. belg. u Nieuport. Pro únavu vojsk, nedostatek hlavně děl. materiálu a pokročilé zavodnění nesouhlasí belgické velení s pokračováním tohoto útoku a navrhuje jej vésti přes Dixmude. Zprávy ke konci dne hlásí německé přípravy k útoku na Nieuport.

6. listopad: Vydán rozkaz pro podporu útoku franc. vojsk belgickými částmi ve směru: Nieuport—Lombartzijde—Westende a vyhnání nepřítele z levého břehu Isery.

7. listopad: Slabý úspěch Francouzů. Belgičanům se nepodařilo vyklidit levý břeh Isery.

8. listopad: Malý úspěch Francouzů. Děl. boje u Nieuport. Bezvýznamný útok v noci 7.—8. na hřbitov Nieuport.

9. listopad: Francouzi se zmocnili Lombartzijde—Bains. Na předmostí Dixmude střeleno. 1. belg. jezd. divise odeslána k střežení trati: Furnes—Dunkerque.

10. listopad: Němci útočí v prostoru Dixmude a jižně odtud. Dixmude vyklizen. Několikadenní úspěchy Francouzů a Belgičanů ztraceny. Francouzi žádají zavodnění mezi Dixmude a Knocke.

*

Kapitola v říjnovém sešitu předepisá před studiem období stabilisace hlavní změny organizační, provedené během války, na něž měly vliv otázky počtů, výzbroje a zkušeností.

Je to krátký přehled doplňování, výcviku a přezbrojování za války.

Pplk. gšt. Duvivier a mjr. gšt. Herbiet: Du rôle de l'armée de campagne et des forteresses belges en 1914. (Srpen až říjen 1928.)

Autoři pokračující v své studii dokazují, že Němci byli nuceni 23. srpna nechat před Liège a Anvers z obav

před možnými podniky asi 7 divisi, nečítaje v to prapory „landsturmu“.

Přičítají-li se k tomu jednotky zadržené před Namurem a počítáme-li, že II. armádní sbor byl zasazen proti belgické armádě a nemohl se tak zúčastnit bitvy u Mons, můžeme říci, že Belgičané 23. srpna poutali 16 pěších divisi a 1 jezdecký sbor.

Dále líčí události od 23. srpna:

1. 25.—26. podniknut výpad z pevnosti Anvers celou armádou; nepřinesl velkých úspěchů, dokázal však, že spojenci mohou na Belgii spoléhat.

2. 26. srpna padl Namur. Přes to bylo v Belgii 9 německých divisi, z nichž 5½ před Anvers, kde měl král pod svým velením asi 5 pěších a 1 jezdeckou divisi, mimo 4 brigády dobrovolců, jež dosud — bez výcviku — neměly žádné vojenské ceny.

3. Ke konci srpna hlásila zprav. služba německá vykládání anglických sil na belgickém pobřeží. Gen. Moltke, obávaje se podniku na ústupové linii svého pravého křídla, zesiluje své jednotky v Belgii a tvoří 7. armádu („belgickou“) s úlohou: čelit nebezpečí útoku Angličanů a Francouzů ze směru od pobřeží a Lille za účelem vyproštění Anvers. Byla zesílena na 6. arm. sborů a 1 jezd. divisi (kromě vnitrozemních osádek). Zatím začala bitva na Marne; 7. armáda dostala sice rozkaz zesílit pravé křídlo, ale některé její části nedošly včas.

4. Tohoto zeslabení německých vojsk použil král, vzal 9. září Aerschot a 11. září podnikl akci, při které přerušil důležitou trať: Tirlemont—Bruxelles. Němci se však brzy vzpamatovali a Belgičané se stáhli do Anvers.

5. 12. září počala bitva na Aisné; sbory 7. armády tam dirigované, mohly býti zasazeny jen postupně. Kdyby nebylo bývalo odporu v Belgii, mohly býti zasazeny hromadně k protitoku.

6. Vytvořeny cyklistické oddíly mající za úkol rušit komunikace v týlu německé armády.

7. Ohrožení z Anversu bylo tak veliké, že se Němci rozhodli likvidovat tento odpor.

8. V noci s 24. na 25. září dostává král telegram od franc. velení, aby napadl zadní spojení německého pravého křídla. Ale zprávy z 25. září potvrzují, že Němci zesilují své části před Anvers, proto se král rozhodl neútočit.

9. Gen. v. Besseler, jemuž byl svěřen útok na Anvers, vede 27. září útok mezi Lierre a Malines.

30. září se přemísťuje zásobovací základna belgická z Anvers do Ostende.

3. října Němci ohrožují spojení belgických vojsk se spojenci ve směru na Gaud vyložení nových sil u Tournai.

6. října se král rozhodl opustit Anvers, kde zanechal jen menší osádku, a stáhl se přes Gaud. Němci, kteří tento ústup nepozorovali, pokračovali v obléhání, až 10. října vnikli do opuštěného města.

Armáda von Besselerova přišla na Yseru teprve 18. října.

*

Vedení operací na straně belgické bylo ztíženo nedostatečnou přípravou. Jestliže se belgická vojska srdnatě bránila proti dobře vycvičeným vojskům německým, byla méně schopna pro útok, jak to dokázaly výpady z Anvers; a to proto, že o výcvik jednotlivce bylo v míru dobře postaráno — zato výcvik společný trpěl. Důstojníci neměli příležitost veletí jednotkám vzhledem k malým, rámcovým počtům. Proto nebyly útoky jednotně vedeny. Cena pevnostních jednotek byla ještě menší; musily být promíchány s jednotkami polní armády, aby jich mohlo být použito na Yseře.

Mohla-li polní armáda přes to čelit po 3 měsíce Němcům, poutati dosti značné síly, přišla-li — třebaž unavená — ale téměř celá na Yseru, kde se spojila se spojeneckými armádami, děkuje za to jen pevnostem.

Tyto mají hlavní úlohu v organizování obrany.

Je nutno si však uvědomiti, že pevnosti jsou sice mocnou podporou polní armády, přes to však polní armáda zůstane aktivním prvkem; proto v míru nutno spravedlivě rozdělit prostředky a za války, je-li to nutné, obětovati spíše pevnosti, než v nich uzavřítí a nechat tam zahynouti polní armádu.

Ke konci svého studia podávají pisatelé ve formě tabulek přehled německých sil, jež byly vázány belgickými vojsky, a uvádějí díla německých vojenských spisovatelů a vojenského archivu, v nichž se možno dočísti o údajích o těchto jednotkách.

Mjr. Liévin: *Les chars de combat* (srpen a říjen 1928). Autor pokračuje v popisu tanků užívaných:

1. V Itálii:

„Fiat“ — 40 tun, konstrukce z r. 1917, ve válce nepoužit, výzbroj: horský kanon a 8 kulometů, rychlost přes 6 km, překročí 3m příkopy, překonává 100% svahy; zastaralý typ, málo užívaný (Italie jich má asi 10); lehký tank „Fiat“, napodobený „Renault“, 5 tun, rychlost 21 km (praktická 15 km), akční radius 180 km, překročí 1½m příkop, stoupá 45°, výzbroj buď dělo 37mm nebo 2 kulometry, cena asi 8000 dolarů:

2. V Anglii:

Po válce zůstalo asi 6 praporů tanků: Mark V (28 tun), Mark VX (30 tun), Wippet (16 tun).

Po válce dohotovena konstrukce tanku Mark VIII (42 tuny), vyzbrojený buď 2 děly 57mm a 5 kulometry, nebo 7 kulometry; rychlost: 8 km, akční radius 55 km, osádka 1 důst. a 11 mužů. Nebylo ho nikdy použito. Existuje 7 takových tanků.

Mimoto má Anglie několik tanků typu: „Mark IX.“, 1340 m dlouhý, který pojme 50 lidí, má 2 kulometry, rychlost 7 km.

Oba tyto vzory se pokládají za zastaralé.

Nové vzory:

a) „Vickers Mark I.“: akční radius 250 km, 10 tun, překoná svahy 45°, porazí jednotlivé stromy 40 cm v průměru, výzbroj: 1 dělo a 3 kulometry, osádka 5 mužů, rychlost 45 km. Při větší rychlosti velký, daleko slyšitelný hluk, ventilace vozů nedostatečná, pozorování málo dostačující, brnění obětováno rychlostí.

b) „Vickers Mark II.“, v užívání od 1927, zlepšený „Vickers Mark I.“, 6 kulometů, váha 12 tun.

Oba typy mají cenu asi 1½ mil. belgických franků.

Nyní se hledá konstrukce o dvojnásobném způsobu vleku: na kolech a na pásech. Jemu odpovídá lehký „Tankettes“, který by měl 1 kulomet a 2 muže. Jsou to:

a) „Martel-Morris“, jednomístný nebo dvojmístný, 2½ tuny, 1 kulomet, překoná 1m příkop, zlézá 40° svahy, rychlost 50 km.

b) „Carden-Lloyd“, jednomístný nebo dvojmístný; dvojitý systém vleku: kola a pásy, váha 2½ tuny, 1 kulomet, rychlost: na kolech 50 km, na pásech 35 km; překročí 120m příkop, zlézá svahy 40°.

Tyto typy se zhotoví snadno přizpůsobením cestovních aut.

Nevýhoda: slabý pancíř, a u jednomístného jeden člověk zastává funkci pozorovatele, střelce a řidiče. Cena asi 70.000 franků.

Novým tankem má být těžký tank „Vickers“, 40–50 km, 1 dělo 47mm a 4 kulometry ve zvláštních kupolích, překročí příkop 450 m, zlézá svahy 40°, rychlost 45 km.

3. V Americe:

Ke konci války byl u americké armády v užívání:

a) lehký tank „Renault“, franc. i americké konstrukce;

b) „Mark V. a VX.“, podobný anglickému;

c) „Ford“, 3tunový, jehož konstruování bylo přiměřením zastaveno;

d) „Liberty“, zlepšený „Mark VIII“, jehož se dochovalo jen několik exemplářů. Americké vedení chce tank těchto vlastností: tvar: aby možnost dělových zásahů byla co nejmenší, délka: aby překročil 3 m příkop, šířka: aby byla možná doprava po železnici i po silnici, váha: asi 15 tun, rychlost: 20 km, výzbroj: 1 dělo a 2 kulomety nejmenší, posádka: 4 muži, akční radius 80 km;

e) prostřední tanky typu 1921 a 1922: 23 tuny pro vzor 1921 a 25 tun pro 1922. Rychlost: 40 km, 1 dělo a 2 kulomety, akční radius 120 km, překročí příkop 3 m, osádka 4 muži;

f) tank „Christie“, dvojitý systém vleku, rychlost na kolech 21 km, na pásech 12 km, akční radius 80 km, výzbroj: 1 dělo 57mm a 3 kulomety;

g) lehký tank, v používání od 1926, vzor „T-I“, 7 tun, 1 dělo a 1 kulomet, akční radius 120 km.

4. Španělsko:

a) v používání: „Schneider“ nebo „Renault“ (ve válce proti Rifanům).

b) ve vyzkoušení: lehký tank 7–8 tun, výzbroj: 1 dělo nebo 2 kulomety, osádka: 3 muži, rychlost: 20 km překročí 2 m příkop, zlézá 45° svahy;

těžký tank: jeho vlastnosti nejsou známy.

5. Japonsko:

a) v užívání: určitý počet „Renault“ a „Wippet“ (po prvé v manévrech 1926),

b) ve vyzkoušení: lehký tank, rychlost 26 km,

těžký tank: vlastnosti neznámy.

6. Rusko:

a) tanky: „Renault“, „Wippet“, „Mark V“ a „St. Chaumont“ jako ve Francii a Anglii;

b) „Renault“ ruské konstrukce, rychlost 12 km, výzbroj 1 dělo a 1 kulomet,

c) „Fiat“, systém dvojího vleku, pásy vzor „Kegresse“, 7 tun, výzbroj: 2 kulomety, osádka: 5 mužů, rychlost: na kolech 25 km, na pásech 12 km, překročí 1.80 m příkop, zlézá 25–30° svahy, akční radius: 90 km.

d) ve vyzkoušení: těžký tank 80 t, výzbroj: 2 děla a 4 kulomety, osádka: 12 mužů, rychlost: 11 km (tento tank je chráněn proti plynům).

7. Polsko:

V užívání: lehký tank „Renault“ (franc.). Zkoušky vzoru: „Kardarewicz“, střední tank „Elfriede“ (A7V), německé konstrukce, tank „kouřový“ (přizpůsobeno několik „Renault“).

8. Československo:

V používání: několik tanků „Renault“, lehký tank „K. H. 50“ (?), dvo-

jitý vlek: kola a pásy, podle plánu inž. Vollmera (konstruktér něm. tanků), 6,8 tuny, rychlost na kolech 35 km, na páse 12 km, zlézá 54° svahy, překročí 1.80 m příkop, akční radius: 300 km, 1 dělo a 1 kulomet. Pokud se pohyblivostí týká, nejlepší tank. Výzbroj a brnění nedostačuje.

9. Švédsko má „Renault“ a svůj vzor: váha 9,5 tuny, výzbroj: 1 dělo a 2 kulomety; rychlost: 20 km, zlézá 40° svahů, akční radius: 70 km. Tanky mají vysílací stanice bezdrátové telegrafie (konstrukce inž. Vollmera).

10. Německo — nemá tanků; Versailleským mírem je zakázáno je vyrábět. Přes to se o nich uvažuje při cvičeních a používá se napodobenin tanků.

Mjr. Liévin uzavírá svou studii právě, že vývoj konstrukce tanků ukazuje na důležitost, jakou jim přikládá vojenské mínění; je to zbraň, která si již vydobyla svého místa mezi moderními bojovými prostředky a jest ještě v plném vývoji.

Na konci v tabulce udává rozměry a vlastnosti všech tanků.

Pplk. Coppens: Histoire du génie. (Srpen, září, říjen 1928.)

Autor líčí po krátkém úvodě, v němž ukazuje na důležitost ženijních vojsk, dokázanou válkou světovou na jedné straně a na obavy o řádné doplňování kádrů v míru na druhé straně, historii ženistů a telegrafního vojska od dávného starověku počínaje, a to v první kapitole v době až po Mořice Nassavského, kde praví, že se první zmínky o vlastních belgických ženijních vojskách datují teprve od roku 1830 (dobytí samostatnosti); v druhé dobu Mořice Nassavského, v třetí dobu Vaudouvu, ve čtvrté období Vallièreovu (otce i syna), v páté pak vývoj ženijního vojska za revoluce, císařství a za restaurace.

Le combat de rencontre de la 3. division coloniale française et du VI. CA. activ allemand près de Rossignol le 22 août 1914 (říjen 1928).

Povšechné líčení průběhu střetného boje 3. koloniální franc. divise s VI. armádním aktivním sborem německým u Rossignol na počátku světové války, podle studie německého kapitána Allemana. Přibyl by mu — i při jeho povšečnosti — ceny, kdyby bylo opatřeno dostatečným, podrobnějším a vhodněji umístěným náčrtem.

Procédé pour augmenter la rapidité des transmissions (srpen 1928).

Major Peffer navrhuje, aby bylo možno zrychlit dodávání zpráv, a aby

při tom bylo zachováno naprosté tajemství, udávati umístění nepř. zbraní ne pomocí souřadnic, nýbrž pomocí tak zv.: osy vyhledávání (l'axe de repérage).

Tento způsob záleží v tom, že od libovolného, avšak význačného místa v pásmu divise vedeme ve směru k nepříteli osu (přímku), rozdělenou na centimetrové úseky, označené písmeny abecedy. Část napravo od ní se označí „Y“, na levo „Z“. Je-li místo, jež máme označiti, mimo osu, spustíme odtud na osu kolmici, kterou taktéž rozdělíme na úseky a označíme písmeny. Kombinací písmen dostaneme označení místa.

V celku systém, podobný souřadnicovému, avšak zjednodušený a vylučující prozrazení obsahu depeše (na př. tel. bez drátu) nepříteli, který může mít také čtverečkovitou mapu.

Plk. gšt. Hans: L'offensive. L'engagement. La progression au contact (září 1928). Studie zahajovacího boje. Zjednávání dotyku s hlavní silou nepřítelů, při čemž předvídá dva případy:

1. Nepřítel je v obraně.

Útočník musí získati zprávy bojem, zda je před krycí nebo hlavní posicí odporu. Jeho prostředky budou hlavně těžké zbraně pěchoty a dělostřelectvo. Bude to manévr palbou na určitá slabá místa nepřátelského postavení, abychom vytvořili průchody.

Tato slabá místa zjistíme podle terénu studiemi mapy, doplněným obhlídkami a pozorováním.

Při určování vojsk, jež mají provést zahajovací boj, nutno zachovati dvě zásady: býti silnější než nepřítel (tam, kde chceme proniknouti) — ušetřiti vojsk od předčasného opotřebování.

Možnosti nepřítelů:

Jsme před hlavní posicí:

a) výjimečně se nám to podařilo zjistiti; pak se velitel spokojí zlepšením výchozí základny — zahajovacího boje nebude;

b) nevíme, zda jsme před hlavní posicí; nutno vyjasniti situaci zasazením vojsk, jež až dosud byla v 2. sledu.

2. Jsme před krycí posicí, jak bude ve většině případů. Protože nevíme, jak se vojska krycí posice budou chovati (odpor neb ústup na hlavní posici), je nutno býti opatrným a řídit se těmito pravidly:

a) šetřiti pěchoty, t. j. použití k útoku na krycí posici co nejméně pěchoty a hlavní sílu ponechati široce ucleněnu mimo dosah boje; umístiti ji skrytě, a je-li v pohybu, vyhledati skryté cesty;

útočící jednotce dáti co největší podporu ostatních zbraní;

b) nepostupovati přímo před sebe, nýbrž snažiti se přiblížiti k nepříteli prosakováním. Vyhledati skryté přístupy, odkud by bylo možno nepřítelů překvapiti, a místa, odkud by bylo možno naň působiti z boku, obchvatem, použití palebných prostředků z boku a ucleniti je do hloubky, aby mohly čeliti nepřátelským zbraním, které se náhle vynoří;

c) vyhledávati překvapení. Organizovati síly tak, aby neočekávaně mohly vejíti v činnost;

d) postupovati metodicky a organizovati dobytý terén;

e) organizovati pozorování a soustředování zpráv, aby mohla býti zjištěna slabá místa nepř. postavení a podle nich vybrán směr postupu, aby se mohl sledovati postup vlastních vojsk.

II. Nepřítel také postupuje — dochází k střetnému boji. Dvě hypotézy jsou možné:

1. Jeho způsob boje se shoduje s naším. Zahajovací boj přinese místní úspěchy oběma protivníkům, fronta se pak ustálí. Chtít postupovati dále, znamená míti nové síly.

2. V opačném případě: jeho způsob boje se neshoduje s naším. Chce-li na př. získati výhodu nad námi zesílením předvojů, jimiž provádí silný počáteční náraz, můžeme čeliti tomuto nárazu seskupením našich sil, zameziti překvapení a nepřitelem propočítané výhody zmenšiti.

Úvahy o postupu před útokem.

1. Pohyb v noci. Často bude moci býti použito noci k přiblížení hlavních sil divise 1. sledu. Pro velké jednotky 2. sledu je noční pochod pravidlem. Noční pochody musí býti pečlivě připraveny obhlídkami a orientační službou.

2. Studium terénu nejprve podle mapy, doplněné obhlídkami, usnadňuje výběr přístupu, dovoluje výpočet vzdáleností, šířky fronty atd.; podle něho možno předvídati různé pohyby, vyhledati linie, posice atd.

3. Činnost štábu musí směřovati k tomu:

a) aby vojska netrpěla zbytečným přemisťováním,

b) aby jeho ubytování bylo připraveno,

c) aby nebylo unavováno ve dne (před nočním pochodem) zbytečnou službou, přehlídkami, raporty atp.,

d) aby dobře fungovalo zásobování,

e) aby mělo dosti času v klidu se připravit k odchodu z ubytování.

Aby vojska byla připravena na skutečnosti války a aby se cvičily štáby a služby, je třeba velkých manévřů. Studovati nejen boj, ale také to, jakým způsobem přivést do boje vojska v dobrém morálním a fyzickém stavu.

Autor přikládá velkým manévřům velký užitek, jehož se dosáhne hlavně tehdy, upustí-li se od zbytečných závěrečných přehlídek předválečných a jestliže operace jsou tak pojaty, aby se vojska vycvičila v překonávání únavy, aniž by je únava zdolala.

Por. de Gaeve: Le transport de nos chars de combat. (Září 1928.)

Pisatel uvažuje o vlastnostech, jež mají mít automobilní vozidla, určená k převážení tanků na větší vzdálenosti. Srovnává organizaci belgickou s francouzskou. V Belgii bude využito mobilisovaných automobilních vozidel zvláštní konstrukce, používaných v míru průmyslem.

Por. Rascar: Comment confectonner un terrain réduit. (Září 1928.)

Návod k zhotovení reliéfního plánu ze sádry.

L'organisation de la Défense Nationale en Suisse (říjen 1928).

Pisatel se zmiňuje v prvním článku o organizaci armády, systému doplňování a rozpočtu národní obrany ve Švýcarsku. (Pokračování.)

Pplk. gšt. Thomas: Le tir observé. (Srpen 1928.)

Autor doporučuje prováděti dělovou palbu pomocí fiktivního pomocného cíle, utvořeného na střední dráze střely serií vysokých rozprasků. Touto přesnou palbou může dosáhnouti jak přesnosti, tak překvapení.

Výklad své metody doprovází řadou výpočtů a tabulkami.

Mjr gšt. J. Fetka.

c) Revues srbské.

Ratnik.

Svazek II. — Unor, 1928.

Němečtí vojenští kritikové o Schlieffenově válečném plánu a o jeho provedení. Podle německého a italského zpracoval div. gen. Dušan J. Pešič (s pokračováním ve svazku III—březen).

V tomto článku, který je uveřejněn v tomto čísle a v pokračování v čísle březnovém, podává a vysvětluje pisatel několik názorů německých vojenských spisovatelů o těchto otázkách:

1. o strategickém testamentu hraběte Schlieffena vzhledem na německé operace na západní frontě až k Marně,

2. o možnosti německé ofensivy na východní frontě,

3. jak byla provedena defensiva — obrana na východě: Stalupenen, Gumbinnen, Tannenberg, bitva u Mazurských jezer atd.,

4. vedení války Němců až k Marně,

5. nedostatky německého vojska r. 1914,

6. o některých válečných principech a o vlastnostech moderního vojevůdce.

V článku tohoto svazku pojednává o prvních 3 věcech. Uvádí strategické studie různých německých vojenských spisovatelů, zejména generála Grönera „Das Testament des Grafen Schlieffen, Strategische Studie“, která obsahuje počáteční německý operační plán a jeho provedení až k bitvě na Marně.

Pak přechází na operace u Lorraine, které generál Gröner nazývá

„extratour“ u Lorraine, a to operace 6. a 7. armády německé od 14.—21. srpna, provedené podle direktiv Moltka, vypracovaných v míru.

V dalším rozboru této studie se probírají operace, které vedly k bojům u Longville a Neufchateaux, Srovnává operační plán z r. 1914 s Schlieffenovým z r. 1905.

Přetřásá pak otázku „obrány na západní frontě“.

Ve svazku III (březen) rozbirá autor ve spojení s ideou eventuální obrany na západě otázku „útoků na východě“.

Přechází pak na „provedení obrany na východě“ a k vylicení bitvy u Stalupenen a Gumbinnen a na bitvy u Tannemberga a u Mazurských jezer.

Autor věnuje jistý oddíl otázce o válečných silách, nutných pro válku na západě a přináší vše, co nalézá v státním archivu v Schlieffenových memoárech od r. 1905 ve spojení s touto otázkou, jak je předvídal Schlieffen pro západní frontu a kolik jich skutečně bylo v roce 1914 použito.

Vypočítává pak nedostatky německého vojska v r. 1914, z nichž hlavní uvádí: technická nevycvičenost těžkého dělostřelectva ve střelné vůbec, vedoucí činitelé v srovnání s Francouzi nebyli s použitím dělostřelectva řádně obeznámeni, t. j. německé polní dělostřelectvo nebylo ani technicky ani takticky řádně vycvičeno. — Dále pak spolupráce dělostřelectva s pěchotou v boji byla nedostatečně prováděna. Letectvo nebylo řádně vyvinuto. Telefonní a radiotelegrafický výcvik byl

úplně nedostatečný. Důstojníci nebyli vycvičeni, aby mohli zastávat funkci vyšší než která odpovídala jejich hodnosti, atd.

V dalším vylučuje krátce operace od Meusy až do Seiny, rozbíraje útok na Liège.

Zabývá se dále částí Grönerovy studie o základních zákonech — principech války a o vlastnostech vojevůdce, kterýmžto rozbořem končí autor svou studii.

Úloha peněz za války od pplk. gšt. v. v. Ilija T. Paniče.

V článku probírá autor důležitost hospodářské přípravy pro válku a praví: Mimo dobrou výzbroj a výstroj vojska je potřebí dvou věcí pro válečnou pohotovost národa: výživu vojska a národa za války a finančních prostředků k zajištění válečných potřeb, t. j. peněz. — Rozbírá to v první části nejprve historicky, kde cituje dílo Clausewitzovo „O válce“, který velmi jasně vysvětlil úlohu peněz za válek hlavně v XVII. a XVIII. století. Uvádí pak význam peněz za napoleonských válek, za nichž materiální zásobování nebylo vždy nejlepší, a uvádí, že i Napoleon musil někdy své strategické úmysly podřizovati zásobování.

Pak se zabývá světovou válkou, kde uvádí celkový počet mobilisovaných lidí ve Francii, v Německu a v Rakousku. Praví, že v budoucí válce bude to opět Francie a Německo, které budou státy proti sobě, a uvádí přípravy, které oba státy po stránce hospodářské, vzhledem na ohromné množství mobilisovaného lidského materiálu, provádějí. Jako zdroje příjmů pro vydání na potřeby válečné jak pro přípravu, tak i za války udává státní příjmy a sbírky národní, které tvoří malou část úhrady.

V pokračování v č. III. uvádí pak pisatel poměry vývozu a dovozu za války. Vývoz upadá, dovoz se zvětšuje, hlavně dovoz válečného materiálu; dovoz jiných potřeb klesá na minimum.

Abý stát nahradil škody na národním bohatství způsobené, musí se obracet o pomoc k cizině, hlavně co se válečného materiálu týká.

Nutno již v míru zajistiti vojenské potřeby pro válku, tím se ulehčí těžké vedení války a stát v těžké době válečné tak neutrpí.

Abý stát mohl za války dostáti v svých finančních povinnostech, doporučují se dobrovolné sbírky v zemi a v cizině, pak válečné dávky a konečně nucené půjčky. V nejhrošším případě pak vydání papírových peněz s nuceným kursem.

V jakém rozsahu se to má provádět? Spolehlivost a budoucnost státu závisí na úvěru, t. j. na důvěře v půjčky. Stát musí mít dobře řízené finance, jistě bohatství v zemi, své příjmy a průmysl, obsáhlé vlastní jmění, podnikavost obyvatel, dobré hospodářství a hlavně svůj kovový poklad v národní bance a dostatek zlata v oběhu u národa, moudrou vládu a vlastenecký národ, hotový k obětem; to uvádí jako podmínky státního úvěru. Za války na úvěr působí úspěch anebo neúspěch zbraní a později během války event. výsledky a důsledky války pro stát.

Úvěr má za války velkou důležitost. Je nutno kapitál státu dobře umístit a pak se najdou vždy cesty k opatření úvěru.

Dále pojednává o době, kdy má býti otázka úvěru ventilována. Špatně by bylo jednat na počátku války. Lépe sečkat, až se vše z první nervosity uklidní a pak sáhnouti k válečné půjčce jako nejlepšímu prostředku k opatření peněz.

Na počátku nutno se obrátiti na velké peněžní ústavy v zemi a od nich žádat zálohu.

Je nutno proto postaviti na zdravý základ Národní banku, která bude vždy míti důležitou úlohu ve válce. Hlavně s počátku vypomůže zálohami státu a bude též působiti na peněžní trh v zemi a k zmírnění peněžní krise. Svou organizací a obětavou správou bude moci v poměru k svému kovovému pokladu vydávati papírové bankovky.

Navrhuje se, aby byl časem utvořen „Válečný zlatý poklad“, který by zvětšil kovový poklad Národní banky a tím též usnadnil výdej papírových bankovek. Článek připomíná, že jako se v každé řádné domácnosti šetří pro zlé časy, tak i ve státě nutno již dříve na ně pamatovat — a to především na válku.

Nutno pracovat, aby v míru obchodní bilance byla aktivní, valuta a devisa v cizině aby přešla do vlastních rukou a tím se zvětšilo národní bohatství.

Množství zlata mezi národem hleďt vhodným způsobem zaměnit za peníze a převést do Národní banky.

Uvádí se, že velký vliv na národní blahobyť mají dolarové zásluky příslušníků SHS. pracujících v Americe, kteří je zasílají jako své úspory domů. Navrhuje též, zda by nebylo lépe tyto lidi zprostit válečné služby a nechat je uvedeným způsobem pracovat v prospěch vlasti.

Pro plnění závazků k cizině nutno kovovou hotovost ochrániti kursem

vlastních peněz. Národní banka chrání kovový poklad od úbytku tím, že co nejvíce devis stáhne na sebe. Dále nutno zabránit obchodování s valutou a s devisami a zříditi k tomu účelu devisní centrálu. Zavést důkladný dozor nad objednávkami v cizině. Nalézt cesty pro vývoz méně potřebného zboží, jako na př. v SHS. tabáku, dřeva, opia atd.

Konečně oprávniti Národní banku k tomu, aby její papírové bankovky platily jako zákonitá platidla.

Zavedení nuceného kursu hledět zadržati tím, aby Národní banka měla vždy dostatečně krytí pro vydané bankovky. Jinak by národ přestal důvěřovat v jejich hodnotu.

Jakmile se na počátku války krise ztiší, má se přikročiti k uzavření dobrovolných půjček válečných, které jsou hlavně zdrojem k opatření potřebných velkých sum peněz pro válčení.

Dále nutno šetřiti v státním hospodářství a přistoupení k rozepsání nových válečných daní a k zvýšení dosažných, což se musí provádět bezohledně. Vydaje státní omezit na minimum.

Vojenská správa musí též učinit veškerá opatření k šetření. Zbytečně neničit válečný materiál a neplýtvat jím. Pak hledět k tomu, aby válečný materiál byl vyroben v zemi — soběstačnost. V cizině se musí za války platit zlatem. To neznamenal šetřit u vojenská tam, kde toho vyžadují vlastní zájmy.

Při dobrém průběhu války může se počítati, že větší část válečných výdajů (¾) bude se kryti z dobrovolných válečných půjček a zbytek (¼) úsporami ve státním hospodářství a zvýšením a zavedením nových daní. Při špatném průběhu války činí opatření peněz vždy velké těžkosti. Pak nutno přistoupiti k nuceným půjčkám a na konec k výdeji papírových peněz s nuceným kursem, na který není krytí. To však vede k úpadku státnímu a k znehodnocení peněz.

Pak probírá úlohu velkých i malých bankovních závodů, pokud jde o opatření peněz. Na počátku války chce přestrasený národ své vklady zpět a proto nutno opatřiti hotovost, aby vkladatelé byli uspokojeni. Čím lépe se vyhoví, tím rychleji se ovládne peněžní trh.

Bankovní závody musí míti určitou válečnou peněžní hotovost, a to lze dokázati, když svěřeny jim kapitál je náležitě umístěn a mají z toho náležitý příjem, t. j. úroky.

Na počátku války přijdou požadavky z ciziny. K jich splnění je potřebí, aby peněžní závody měly co nejvíce

cizích devis a efektů, aby co nejméně potřebovaly pomoci Národní banky a tím ochránily kovový poklad v zájmu státu. Uvažuje též o činnosti, speciálně pro SHS. důležité, „Prvé hrvatské spořitelny v Záhřebě“ a probírá, co by bylo prospěšné v zájmu finanční pomoci pro stát SHS. s jejího hlediska učiniti. Má význam jen pro SHS. a proto neuvádím. — Zajímavý je návrh, aby od výkonné služby byl zproštěn určitý počet úředníků uvedeného peněžního ústavu, jakož i jiných velkých peněžních ústavů SHS., protože po té stránce vojenská správa nic nečinila.

Zakončuje článek, že v budoucí válce budou peníze opět hráti velkou úlohu. A proto by bylo nejlépe, aby finanční komise, přípravy finanční, byly soustředěny u ministerstva vojensví a námořnictva, nebo při Radě Národní obrany, kde by se stále studovaly a zpracovávaly otázky hospodářské a finanční vzhledem na eventuální válku, a praví: „Potřebujeme finančních odborníků, kteří by se v míru zabývali veškerými věcmi, týkajícími se finanční pohotovosti státu a národa — potřebujeme „finanční generální štáb“!“

První manévry našich balonů; od leteckého kapitána Stjepana S. Burazoviče.

V článku se popisují první velká cvičení balonové roty ve dnech 13.—29. srpna 1927, která byla při cvičení zařaděna u řízení floty, za spolupůsobení letectva v prostoru Nový Sad—Zenta — osada Višnica—Bělehrad—Zemuň tam a zpět.

Úkol cvičení byl dvojitý: 1. vyzkoušet způsobilost a možnosti činnosti balonové roty a 2. vyzkoušet možnosti užitečného použití balonové roty v zařadění u řízení floty při ostré střelbě cvičení i bojové.

Ke konci uvádí výsledky dosažené při všech cvičeních, která byla vzhledem na povětrnostní podmínky velmi namáhavá a těžká a o kterých se vyšší velitelé vyslovili velmi pochvalně.

Vlasina—Bosiljgrad — operace 1. praporu 10. pluku II. výzvy a ostatních sousedních praporů od 23. června do 13. července 1913. Od Levisa.

Účelem článku podle autora je zachovati pozdějším generacím věrný obraz bojů srbských vojsk s Bulhary v roce 1913, k čemuž uveřejňuje doslova svůj deník, psaný v poli. Vztahuje se, jak v nadpise uvedeno, jen na jeden prapor a uvádí v něm rozkazy vyšších velitelů.

Je to publikace, mající význam více pro archiv srbského vojska a

může mu být podkladem k vypracování eventuální historie války Srbska s Bulhary v r. 1913.

Různé zprávy.

Rozvoj vojenského zvěrolékařství v jednotlivých státech. Od pplk. vet. Svet. A. Valenty.

Líčí zde vývoj veterinářství v Německu. Od r. 1910 na základě vyššího vzdělání veterinářů byla provedena reorganizace celého tohoto odvětví hygienického a postupem času rozšířena. Dále líčí vývoj zvěrolékařství v Anglii, Francii, Americe a Polsku.

Článek pro všeobecný přehled velice dobrý.

Upotřebení železového betonu. — Od kpt. Josefa J. Klajiča.

Provedení rekonstrukce katedrály v Reměši Němci železovým betonem přivedlo pisatele na myšlenku použití tohoto materiálu pro vojenské provisorní stavby; uvádí tu pro to důvody se skizkami.

Svazek III. — Březen.

O srbsko-turecké válce r. 1912. — Od univ. prof. dra Stanoja Stanojeviče.

V tomto článku je vyličen systematický běh válečných událostí v uceleném poučném rámci na podkladě soudobých vědeckých dokumentů. Vyvozuje správně válečný konflikt Srbska s Tureckem ze všeobecných předcházejících událostí.

Počíná s historickou východní otázkou, která je asi tak stará jako historie Balkánského poloostrova, probírá různé její fáze až do berlínského kongresu. Upozorňuje na zřejmá protivitství a křivdy prováděné velkými státy, Srbsku nepřátelskými, na protisrbské snahy Turecka a dospívá k vývoji událostí podle principu „Balkán balkánským národům“. Z „časových přehledů srbsko-tureckých vztahů a situace Srbska a Otomanské říše vyvozuje důsledky neshod a bojů až do famosního mladotureckého hnutí a k době, kdy propukl velký boj, kdy nastala v Turecku úplná resignace a kdy po širých tureckých vlastech byli všichni toho mínění, že Turecko spěje k své záhubě a zatlačení do Asie. Neboť ani dobrá vůle, ani reformy, ani energická práce — nic nemohlo tehdy pomoci. Cítilo se a věřilo, že se blíží konec a že není spásy. To vše přispívalo k neúspěchům Turků ve válce srbsko-turecké r. 1912 a později ve světové válce.

Úloha a činnost houfnického dělostřelectva 1. armá-

dy za války s Turky r. 1912. — Od div. generála Mil. M. Mihajloviče.

V článku vyličen mobilisace, učebnění a organizace houf. del. pl. 1. armády za mobilisace před válkou s Turky r. 1912. Koncentračním místem tohoto pluku byla vesnice Stuba u Priboje na železniční trati Niš—Vranje, kamž pochodem došel 6. října, kterýžto den byla vyhlášena válka Turkům. 7/X nastal pochod, 8/X přechod hranic a 9/X přišel pluk do vesnice Gološega Dola u Preševa. Zde zůstal pluk 2 dny, až teprve 11/X zrána měl být v posici.

Nyní líčí jednotlivé boje, kterých se pluk zúčastnil, a to v tomto svazku od 11/X až do 23/X (v to).

V dokončení ve svazku IV. (duben) pokračuje v líčení bojových událostí pluku od 24. října. Článek, líčící boje v deníkové formě jednoho pluku, má význam pro sestavení kroniky tohoto pluku. Někjaké zvláštnosti v boji uvedeny nejsou.

Historie pošty a telegrafu v Černé Hoře. — Od dra Pepo Dj. Soče, ministra v. v.

Ve velmi obsažném článku, jehož dokončení je ve svazku IV. (duben), líčí autor, býv. šéf admin. oddělení a jistý čas i zástupce náčelníka pošt. a tel. oddělení, celou genesi a vývoj poštovního a telegrafního, jakož i telefonního zařízení v Černé Hoře. V úvodě uvádí nejprve všeobecný přehled své práce před světovou válkou, kdy sbíral zprávy a sestavoval historii pošt a telegrafů Černé Hory. Za války se mu však z velké části ztratily a tak podává tento článek jen to, co podržel v paměti na základě zpráv, které mu poskytlí pamětníci vývoje tohoto odvětví, aby to bylo zachováno potomstvu.

V první stati pojednává o poměrech v Černé Hoře před zavedením pošt a telegrafů.

Druhá část líčí všeobecné počátky pošty a telegrafu v Černé Hoře a v třetí části popisuje její organizaci, hodnosti a platy úředníků, zaměstnanců a pod.

Ve svazku IV. (duben) pojednává ve IV. části čistě o historii pošty od roku 1830 až do r. 1916.

V V. části líčí historii jen telegrafu, počínaje rokem 1868, kdy srbská vláda vyslala svého telegrafistu Nikolu Brzakoviče na přání knížete Nikoly, aby zařídil u ní tuto službu a vycvičil mladé Černohorce v telegrafu. Uvádí pak statistiku za jednotlivá léta.

V VII. části se zabývá krátce zřízením a vývojem telefonu, který 1.

června 1907 byl v Černé Hoře zaveden, a přechází v části VIII. na zřízení a zavedení vojenského telegrafu; uvádí zde směrnice pro přijímání vojenských telegrafistů, totiž podmínky, přijímání a jejich práva.

Konečně v poslední stati se zmiňuje o činnosti poštovní a telegrafní služby za posledních válek s Turky, a to v letech 1912—13, za války s Bulharskem r. 1913 a konečně za světové války. Ličí zde organizační těchto služeb, zřízení různých stanic, jejich činnost a p.

Různé zprávy.

Úloha ženijního vojska při organizaci terénu. Z francouzského upravil Miloš Dj. Stankovič, plukovník v. v.

Toto téma se tu probírá ve třech státech:

1. Jakou důležitou úlohu má ženijní vojsko při organizaci terénu.
2. Úloha velitelství a ženijních stábků při návrzích, přípravě a provádění prací při organizaci terénu.
3. Ženijní vojsko je druh zbraně pro opevňování.

K 1. praví, že při otázce organizace terénu závisí použití ženijního vojska především na taktické situaci; nejlépe bude ho lze užítí tehdy, když mu péchota ulehčí jeho těžkou úlohu. Jeho pracemi ať speciálními nebo jinými budou ty, kterých bude péchota co nejnútnejší a nejrychleji potřebovat za určité situace. Za kritických válečných situací budou to práce běžné. Je proto třeba, aby výcvik velitelů a pionýrů byl i tímto směrem veden. Výcvik pro organizaci terénu nemá být prováděn jen s hlediska čistě technického, nýbrž za okolností přizpůsobených bojovým situacím, v dotyku s nepřítelem a ve spojení s péchotou. Budme ubezpečeni, že v boji jsou technické obtíže menší, proti obtížím, které nastanou blízkostí nepřítele. Proto je nutno, aby ženijní vojsko neprovádělo při výcviku jen speciální práce při organizaci terénu. V boji není možno držeti se pravidel, ale nutno hlavně spoléhati na rozum,

morální sílu a ducha solidárnosti, který má spojovati všechny druhy zbraní.

K 2. Hlavní francouzské pravidlo je: „Ať je jakákoliv situace a cíl, velitelství dává myšlenku organizace a nařizuje, řídí a kontroluje její provedení.“

Myšlenka se vyjadřuje dvěma plány: plánem obrany, kde je určen základ organizace, a prací. Tento plán je doplněn plánem organizace, který vypracují podřízená divisií velitelství. Úloha ženijního velitelství při přípravě plánu je technicky odborná, neboť ženijní důstojníci jsou technickými poradci velitelství. Probírá použití ženijních důstojníků u předvojů a při přezvědech, což velmi schvaluje; ale to znamená, že ženijní důstojník musí být obeznámen v použití dělové a pěchotní palby a s jejím účinkem, což tvoří základ pro opevňování.

V dalším probírá určování a vytýčování hlavní obranné linie, linie posíl a záloh, označení veškeré obrany, všeobecně naznačení zákopových komunikací; uvádí, které velitelství to určuje a jakým způsobem. Úloha velitele ženijního vojska jako poradce příslušného velitele obsahuje mimo jiné hlavně vypracování a evidenci plánů pro organizaci posíle nejbližší vyššího velitelství. Stáb velitele ženijního vojska u divise vypracovává za dozoru vel. žen. vojska plány, náčrtky a vede je v přesné evidenci. Od vel. žen. vojska se požaduje mnoho; musí udržovati stále spojení s velitelem péchoty a mítí terénní znalost úseku.

Mimoto se v článku uvádějí ještě jiné přechodné práce vel. div. ženijního vojska.

K 3. Po světové válce bylo řečeno, že ženijní vojsko je druhem zbraně pro komunikace. Uvádí, že je to sice správné, ale neúplné, neboť právě tak jako ženijní vojsko je druhem zbraně pro komunikace, je druhem zbraně pro opevňování trvalé, dočasné a polní. Je tímto druhem zbraní podle tradice, podle odborného vzdělání svých důstojníků a poddůstojníků. — Praví, že v obou názvech není zásadního rozdílu.

Mjr. V. Komárek.

e) *Revue mad'arské.*

Magyar Katonai Közlöny.

Sešit 10.

Toto číslo se skoro výhradně omezuje na překlad a výtahy z článků německých a francouzských vojenských časopisů. Původní práce a myšlenek málo.

G. Lze se vyhnouti posílní válce?

Článek napsán na základě německé knihy G. Soldana: „Člověk a budoucí válka“. Ustálení fronty ve světové válce. Pokusy všech válečných stran ukončit posílní boj a vynutit rozhodnutí pohybným bojem. Prostředky k tomu:

bítevní plyny, útočná vozidla, silné letectvo. Autor je toho názoru, že se fronta v budoucí válce neustálí, vyjímaje za mohutnými řekami (přírodními překážkami).

Plk. Gabriel Márton: Výzbroj dělostřelectva pěší divise.

Uveřejňuje ve výtahu článek francouzského dělostřeleckého podplukovníka Bucholeta z červnového čísla (1927) Revue d'Artillerie.

Rak. mjr. dr. Lothar Rendulič: Bitva u Montella v červnu 1918.

Překlad článku uveřejněného v Militärwissenschaftliche und Technische Mitteilungen, 1927. (Dokončení.)

Kpt. v. v. Zoltán Molnár: Doplnění a ošetřování koní k službě neschopných u armády v poli.

Nastoupení služby a rozdělení koní, doplnění koní a parky záloh koní. Koňské nemocnice a ústavy pro zotavení koní. Hospodaření s koňmi za války.

St. Železniční problémy Československa.

Článek převzatý z berlínské Wissen und Wehr s mapou ČSR. Na této mapě je ČSR. rozdělena na 5 oblastí čtyřmi čarami, z kterých první je Českomoravská vysočina, druhá: Malé a Bílé Karpaty a Javorníky, třetí Malá Fatra, Ptáčník a Hron a konečně čtvrtá: Turana-Dobšina-Vysoké Tatry. Článek se snaží čtenáře přesvědčiti, že tyto čáry rozdělují jednotlivé části ČSR. více od sebe než od sousedních států. Čechy jsou více otevřeny směrem k Sasku a k Pruskému Slezsku, než směrem k Moravě. Morava zase leží na hlavní komunikační tepně Visla—Videň a je přístupna bez překážky z Rakouska a z Horního Slezska. Údolí na Slovensku tvoří přírodní komunikace jižním směrem a na východě nové hranice uměle oddělují část velké uherské nížiny. Jednotlivé takto oddělené země tvoří nejen zvláštní historické jednotky, nýbrž mají také zvláštní zájem a nebudou pryč dlouho pod českým panstvím. Češi se dívají na Slovensko jako na kolonie, kde umísťují své průmyslové výrobky. V takovém smyslu je napsán celý článek. Končí doslovným citováním článku „Jaké výhody má pro moderní armádu doprava vojska automobilními kolonami?“ od škpt. inž. K. Mayera „Zeměpisná poloha a celková vojenská situace“ na str. 200. z dubnového čísla Vojenských rozhledů z r. 1927.

Ján Gabányi: Zahraniční otázky (5. pokračování).

Průvodní dopis Millerandův nebyl dán na vědomí čl. maď. rozhraničovací komisi, což vysvětluje z protokolu

čís. 36 ze dne 12. března 1925. Zjištěním této skutečnosti byl maď. delegát generál Tanczos velmi překvapen. Na čs.-maď. hranicích bylo Maďarům přirknuto celkem 8229 korců půdy.

Ladislav Madarasz: Letectví a vzduchoplavectví. Autor se zmíní o tom, že pražská továrna „Aero“ dostala koncesi postavit továrnu v Bulharsku.

Sešit 11.

Vliv motorisace armády na operace a na vedení. Obšírný výtah z článku podplukovníka Leissera z berlínské časopisu „Wissen und Wehr“.

Dr. Bedřich Heigl: Zdokonalení děl. materiálu za války a po válce. IV. pokračování. Překlad z němčiny (článek uveřejněný v „Militärwissenschaftliche Mitteilungen“).

Čeněk Mandl: Operační základna v technické válce.

Poznámky k problému přechodu přes řeky za války. Násilný přechod přes řeky není přízrůsoben vývoji moderního válečnictví v posledním století. Útočník útočí jako před 100 lety, kdežto obránce má všechny moderní vymoženosti válečné techniky na své straně. Požadavky autorovy: 1. rychlé menší plavidlo, které pojme jeden roj neb jeden lehký kulomet se střel. rojem, odolávající střelám, které pluje dále, i když se částečně naplní vodou, které lze pustit rychle a bez hluku na vodu. 2. Kulometry postavené na vlastním břehu neposkytují dostatečnou palebnou ochranu pro přechod. Navrhuje pontony s namontovaným kulometem, obrněné motorové čluny a p. 3. Spojení mezi břehy pro vedení boje nedostačuje. Převážené dělostřel. hlídky atd. nemohou pomoci přechotě, když její přední části nemohou postupovat dál. Účelům takového spojení snad nejlépe vyhovuje radiotelegrafie, kdežto dosavadní říční kabel lze brát v úvahu až po přechodu vyšší jednotky, jako operační spojení. 4. Při dosavadním způsobu přechodu není možno tvořiti těžiště útoku, ježto rozstup mezi pontony jsou 30—50 m (což se nedá z techn. důvodů změnit), hustota jest na místě přechodu všude stejná a nemůže se tedy klásti hlavní důraz útoku v některém bodě tím, že se tam převáží více než na druhém. Proto doporučuje při řekách širších než 100 m, aby na vyčkávacím místě bylo umístěno několik sledů pontonů tam, kde je těžiště útoku, takže se po převezení prvního sledu nemusí čekat na návrat pontonu, nýbrž za určitou krátkou dobu se převáží 2. sled na pontonech, zvláště pro ně přichystaných na vyčká-

vacích místech. 5. Protože pravidla jsou velmi choulostivá proti nepřátelské palbě, používá se nyní pro přechody vždy noci (mlhy). Autor doporučuje spíše umělou mlhu, neprostupnou i pro nepř. světlomety, ale chce vystrojit ponton přístrojem umožňujícím plavbu a do držování směru i v mlze.

Géza Horváth: Příprava operací s hlediska zásobování. Důležitost materiální přípravy. Aplikace rozprava (rozmluva) a zajištění zásobování pro jeden armádní sbor v nástupovém prostoru vzhledem na další operace.

V rubrice „Letectvo a vzduchoplavectvo“ pojednává Ladislav Madarasz o cvičení letectva. Dělí je na tři skupiny: 1. technické závody na zjištění výkonnosti letadel, 2. praktické závody pro výcvik pilotů a větších leteckých svazků a konečně 3. letecká cvičení pro zjištění správnosti použitých taktických zásad a možnosti použití; sem patří cvičení semknutých svazů, letecké závody, cvičení ve vedení větších leteckých svazů, cvičení součinnosti s jinými zbraněmi, vyzkoušení protiletadlové obrany atd. Probírá podrobně průběh těchto cvičení: 1. Anglická letecká cvičení nad Londýnem 25. a 29. července 1927, 2. Italská letecká cvičení nad Římem 24. května 1927, 3. Letectvo při anglických manévrech v roce 1925.

Menší zprávy. Motorisace armády podle článku „Echo de Paris“.

Bibliografie. Výtah obsahu německé knihy o plynové válce a o výkonech železnic ve světové válce.

Revue. Velice bohatá, obsahuje po nejvíce podrobné výtahy z německých vojenských časopisů.

12. sešit.

Cvičení motorisovaných útvarů v Anglii na podzim 1927. Stručný popis šesti cvičení motorisované brigády přibližně stejný článek jako „Anglická motorisovaná armáda“ od mjr. Vysloužila v 3. čís. IX. ročníku V. R.

Kpt. Mikuláš Brauner: Použití zákopníků. Je důležité, aby pěší pluk a jezdecký pluk měl stále k dispozici technicky vycvičené jednotky, aby nebylo nutno při sebemenší překážce atd. vyžadovati jejíž jednotky od vyššího velitele. Poukazuje na poválečný zjev — přes poučení ze světo-

vé války a přes ohromný technický pokrok — použití zákopnických rot jako pěších rot jen z neporozumění vlastních úloh techn. rot od nadřízených velitelů. Také jsou ponechány zákopnické rotý daleko v týlu jako pracovní rotý. Dále uvádí všechny možné úlohy, které připadají ve válce zákopnické rotě při přibližování, v zahajovacím boji, při útoku, při zteči, v obranném postavení nepříteli, při pronásledování a při event. ústupu a v obraně.

Mjr. v zál. dr. Bedřich Heigl: Obrněný automobil. Článek je přeložen z vídeňského „Militärwissenschaftliche und technische Mitteilungen“ z prosince 1927.

Mjr. děl. Ladislav Akay: Těžké dělostřelectvo. Krátký popis těžkých děl používaných v rak.-uherské armádě za války.

Arpad Markó: Zásady přechodu přes řeky v předpisech francouzských a německých. Opírá se o článek v „La France Militaire“ srovnává hlavní ustanovení francouzských a německých předpisů o přechodech přes vodní toky.

Ladislav Madarasz v stále rubrice Letectvo a vzduchoplavectvo pokračuje v článku o cvičeních letectva. 4. Italské cvičení s použitím letectva v prostoru Brescia-Udine v r. 1927. 5. Menší cvičení s použitím letectva, a) pozorování letounů na italských manévrech v r. 1926, b) americký boj ve vzduchu za noci, c) vojenské poznatky ze švýcarských alpských leteckých závodů, d) přehledka anglického král. letectva v r. 1927.

Letecké zprávy. Zmiňuje se o českých rekordech v r. 1927 [kpt. Volek 26. 7. 1927 na B. H. 9. a kpt. Hamšík v závodu na vzdálenost na BH. 10 (Walter 60 k. s.)].

Revue. V recenzi „Voj. rozhledů“ 1927 sešit 8—10 zesměšňuje recensent články účastníků bitvy u Zborova v tomto sešitu (8—10) Vojenských rozhledů obsažených.

K 12. sešitu je připojen zvláštní sešit jako příloha.

Pojednává o „postupu XIV. arm. sboru ve dnech 26. a 27. srpna 1914 a o nočním pochodu 41. honv. pěší divise v noci se 27. srpna na 28. srpen“.

Dále podává stručný obsah knihy německého majora Jiřího Soldana: „Člověk a bitva budoucnosti“.

Kpt. A. K.